

## บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ความหมาย คติความเชื่อเกี่ยวกับ ประเพณีการสร้าง และการสักการบูชา พุทธรูปเกสรดอกไม้ และศึกษาแนวคิด รูปแบบทางศิลปกรรม กรรมวิธีการสร้างพระพุทธรูปรูปเกสรดอกไม้ ศิลปะพื้นบ้าน ที่ปรากฏใน ชุมชนท้องถิ่น ตลอดจน การสร้างสรรค์พระพุทธรูป รูปเกสรดอกไม้ เพื่อการอนุรักษ์และสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า คติการสร้างพระพุทธรูปรูปเกสรดอกไม้ที่ปรากฏอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ มีความเป็นมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับคติความเชื่อเรื่องอานิสงส์การสร้างพระพุทธรูปด้วยเกสรดอกไม้ ที่ ปรากฏอยู่ในเอกสารคัมภีร์ไบเบิล และตำราการสร้างพระพุทธรูปของล้านนา ซึ่งมีเนื้อหาสะท้อนถึงวัฒนธรรมวิธีคิดการกำหนดคุณค่า และความหมาย ของวัตถุอันเป็นสื่อสัญลักษณ์ความศรัทธา จากการศึกษาแนวคิด รูปแบบทางศิลปกรรม และกรรมวิธีการสร้างพระพุทธรูปรูปเกสรดอกไม้ พบว่า แนว คิดในการสร้างมีที่มาจากพุทธปรัชญาแบบเถรวาท ได้แก่ แนวคิดมหาปฐักษณะ ๓๒ ประการ แนวคิดสัญลักษณ์ปางพระพุทธรูป และแนวคิดสัญลักษณ์ พระอดีตพุทธเจ้า ส่วนรูปแบบทางศิลปกรรม มีทั้งแบบศิลปะล้านนา และแบบศิลปะ พื้นบ้าน อีกทั้งยังมีกรรมวิธีการสร้างที่หลากหลาย ซึ่งสะท้อนผ่านคำเรียกขานพระพุทธรูป นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา มาเป็นแรงบันดาลใจและแนวทางในการสร้างสรรค์พระพุทธรูปภูมิมา เกสรดอกไม้ ปางมารวิชัย ลงรักปิดทองประดับกระจกสี ด้วยแนวคิด สัญลักษณ์ ฉัพพรรณรังสีที่แผ่ออกจากพระวรกายไปยังทุกทิศ ของจักรวาล ซึ่งปรากฏใน พุทธประวัติ ตอน เสวยวิมุตติสุขในสัปดาห์ที่ ๔ หลังการตรัสรู้ ตลอดจนได้รับอิทธิพลด้านรูปแบบจากงาน พุทธศิลป์ล้านนากับล้านช้าง โดยใช้ดอกไม้ที่พุทธศาสนิกชนสักการบูชา พระที่วัดมาเป็นวัสดุหลัก ในการสร้าง อันเป็นการอนุรักษ์และ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการสืบสานจรรโลงพระพุทธศาสนาให้ยืนนานสืบไป

## ABSTRACT

This research has the objectives of studying the history, meaning and beliefs related to the creation and worship of pollen Buddha images of Lanna as well as studying the forms and methods used along with conservation and heritage of the local wisdom. The findings were that the beliefs on the creation of pollen Buddha images in Chiang Mai were related to the beliefs in the great merit from creating this kind of image as found in some palm leaf manuscripts and the texts on Lanna Buddha image making, which reflected the culture, thinking, values and meaning given to such objects of faith. The ideas, artistic form and creation methods of pollen Buddha images showed that the ideas were derived from Dhwaravati Buddhism about the 32 characteristics of the Great Man, the symbol of the image postures and the Buddha in the past. As for the art pattern, it was a combination of Lanna and local style along with the different creation methods with different names or references to the images. The researcher synthesized all the knowledge from his past studies to gain an inspiration and guidelines for the creation of the pollen Buddha images of the Subduing Mara Posture decorated with gold gild lacquer, colored glass, the symbolic concept of the six rays emanating from the body of the Lord Buddha as found in the Buddha's biography about the enlightenment. Some influences of Lanna and Lanchang Buddhist art was found related to using the flowers given as offerings to the temples as part of the creation. This study would be part of the conservation and heritage of the local wisdom and a way to carry on and maintain Buddhism for a long time.